

THEODOR SCHVINDT

Suomalaisia koristeita.

II: 1, 2

Nauhakoristeita.

Sinnische Ornamente.

II: 1, 2

Bandornamente.

AX:8

MUSEOVIRASTO
KUPES

THEODOR SCHVINDT

SUOMALAISIA KORISTEITA

II: 1, 2

NAUHA KORISTEITA

FINNISCHE ORNAMENTE

II: 1, 2

BANDORNAMENTE

HELSINKI, HELSINGFORS 1903
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURA

HELSINKI, HELSINGFORS
OSAKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖS AKTIEBOLAG
1903

Nauhojen käyttäminen ihmisten tarvekaluina on kai vanhempi kuin minkään vaatetuksen käyttäminen. Kierretty kasvinrunko, juuri tai vitsa oli kai ensimmäinen náuha tai nuora. Kun myöhemmin kasvien (nokkosien, hampun ja pellavan) säikeistä ja eläinten karvoista (villasta) oli opittu kiertämällä (kehräämällä) tekemään lankaa, tehtiin kai näistä langoista kohta myös punomalla tai palmikoimalla nauhoja ja vöitä. Vaatteen kutominen taas on kai syntynyt ja kehittynyt nauhojen kutomisesta.

Entisinä aikoina, jolloin napeista ja hakasista ei vielä tiedetty tai nämä olivat työläitä tehdä ja kalliita ostaa, oli nauhoilla paljon suurempi merkitys ja käytäntö puvuissa kuin nykyään. Kun kutomataito vielä oli alhaisella kehitysasteella, toimitettiin pukujen koristus (mikäli se oli lankateoksilla tehtävä,) joko ompelemalla vaatteisiin kirjavilla langoilla erimuotoisia koristeita tai varustamalla niitä koreilla nauhoilla joko päälle ompelemalla, reunustamalla tai riippumaan liittämällä, nauhat kun olivat kankaihin verraten helpot kutomalla kuvittaa.

Suomessa oli nauhojen (vöiden, siteiden, rihmojen) valmistaminen kotitarpeiksi

Die Verwendung von Bändern als Gebrauchsgegenstände der Menschen ist wohl älter als die Verwendung aller und jeder Bekleidung. Der gedrehte Stamm, Wurzel oder Reis einer Pflanze war wohl das erste Band oder die erste Schnur. Als man später aus Pflanzenfasern (Nesseln, Hanf und Lein) und Tierhaaren (Wolle) Garn zu drehen (spinnen) gelernt hatte, wurden aus diesem Garn wohl auch sofort durch Zwirnen oder Flechten Bänder und Gürtel hergestellt. Das Weben von Bekleidungsstoffen schliesslich ist wohl aus dem Weben von Bändern hervorgegangen und entwickelt.

In früheren Zeiten, da man von Knöpfen und Häkchen noch nichts wusste oder diese zu mühsam herzustellen und zu teuer zu kaufen waren, hatten die Bänder eine viel grössere Bedeutung und fanden eine ausgedehntere Verwendung an den Kleidern als heute. Da die Webekunst noch auf einer niedrigen Stufe der Entwicklung stand, brachte man den Ausputz seiner Kleider (soweit derselbe Garnmaterial erforderte) entweder dadurch zuwege, dass man in dieselben mit buntem Garn Ornamente von verschiedenen Formen einnähte oder dadurch dass man schöne Bänder aufsetzte, mit ihnen das Kleidungsstück umranderte oder sie hängend daran befestigte, da sich in die Bänder im Vergleich mit den Tuchstoffen leicht Ornamente einweben liessen.

In Finland war die Herstellung von Bändern für den Hausbedarf wie zu Ge-

ja lahjoiksi vielä äsken päättäneen vuosisadan alkupuolella niin yleistä, että tuskin löytyi sitä taloa tai mökkiä, jossa eivät naiset sitä olisi harjoittaneet toisessa tai toisessa muodossa. Kotitekoisia nauhoja valmistettiin ja käytettiin maassamme sangen moneen tarkoitukseen, etupäässä ihmisten vaatetukseen. Niitä käytettiin (naisten) päähineinä tai päähineissä, mekkojen, turkien ja muiden nuttujen vöinä, esiliinan ja hameen köyttönauhoina, housujen kannattimina, sukkanauhoina, kengänpauloina, renuksina ja muina koristuksina milloin missäkin vaatekappaleissa, vyöllisien ja veitsentupen kannikkeina j. n. e. — Vuosisadan kuluessa, etenkin sen jälkimäisellä puoliskolla, on nauhojen käytäntö ja valmistus vähitellen vähenemistään vähentynyt, toisissa paikoin varhemmin toisissa myöhemmin ja siellä, missä kuvikkaiden nauhojen valmistusta vielä kotiteollisuutena mainittavassa määrässä harjoitetaan, kuten esim. Haminan ja Kristinankaupungin ympäristössä sekä Lapissa, on se jäänyt muutamien harvojen tehtäväksi, jotka teoksiaan kaupittelevat ympäristönsä, markkinoilla tai varsinaisien kauppiaitten kautta.

Tekotapaan nähden voidaan nauhat jakaa kahteen pääryhmään, nimittäin sellaisiin, joiden valmistuksessa mitään erityistä kudelankaa ei käytetä, ja sellaisiin, joiden valmistuksessa tarvitaan eri lankoja loimiksi ja eri kuteiksi. Edellistä laatua esittävät värikuvat 1—29, jälkimäistä värikuvat 30—159. Kumpaiseenkin pääryhmään kuuluu tekotavaltaan sangen erilaatuisia nauhoja.

schenken zu Anfang des eben abgelaufenen Jahrhunderts noch so allgemein, dass es kaum ein Gehöft oder eine Hütte gab, wo die Frauen dieser Beschäftigung in dieser oder jener Form nicht obgelegen hätten. Bänder wurden in unserem Lande daheim zu sehr verschiedenen Zwecken, besonders aber für die menschliche Bekleidung angefertigt und verwandt. Sie wurden gebraucht als Kopftücher (der Frauen) und an denselben, als Gürtel für Kittel, Pelze und andere Röcke, als Bänder an Schürzen und Frauenröcken, als Hosenträger, Strumpfbänder, Schuhlitzen, Borden und andere Verzierungen an allen möglichen Kleidungsstücken, als Gehänge für das Gürtelzeug und die Messerscheide u. s. w. — Im Verlauf des Jahrhunderts, besonders während seiner zweiten Hälfte ist die Verwendung und Herstellung von Bändern allmählich immer mehr ausser Gebrauch gekommen, hier früher dort später, und wo die Anfertigung von Bändern in bemerkenswertem Grade noch als Hausgewerbe betrieben wird, wie z. B. in der Umgegend von Fredrikshamn und Kristinestad sowie in Lappland beschränkt sie sich auf die Kreise weniger Familien, die ihre Erzeugnisse in der Umgegend auf den Jahrmärkten oder durch die Hand eigentlicher Kaufleute absetzen.

Der Arbeit nach kann man die Bänder in zwei Hauptgruppen einteilen, in solche nämlich, bei deren Herstellung kein besonderes Einschlagegarn verwandt wird, und in solche, bei deren Herstellung man besondere Fäden als Aufzug oder Kette und besondere als Einschläge nötig hat. Die erstere Art veranschaulichen die farbigen Figuren 1—29, die letztere 30—159. Zu beiden Hauptgruppen gehören auch hinsichtlich der Arbeit sehr verschiedenartige Bänder.

Edelliseen ovat luettavat ensiksi ne, joita tehdään paljastaan sormilla, joko ilman muuta tarvekalua kuin kudottavat lankasäikeet ja joku naula tai oksa, johon lankatukun toinen pää kiinnitetään, taikka (seinän, penkin tai muun esineen loviin pistettyjen) tarpeen mukaan siirrettävien nappuloiden välissä; edelleen ne, joita tehdään sukka- tai näitä pitimmillä puupui-koilla, hangolla (kelalla) tai kokalla.

Paljastaan sormilla tehdään nauhoja kiertämällä eli punomalla, iskemällä, letittämällä eli palmikoimalla ja pujottamalla eli tikuttamalla. Nauhan iskemällä valmistamista kuudesta lankasäikeestä osoittaa kuva 1; kutominen toimitetaan siten, että yksi lanka kerrallaan kummaltakin puolelta siirretään toisen käden sormenpäätä toisen käden sormenpäähän ja tämän tapahduttua kädet poistetaan voimalla toisistaan, jolloin langat iskevät kovaksi viimeksi

palmikoiduksi tulleen osan valmiista nauhasta. Nauhan iskemistä toimittavat toisin paikoin kaksi henkilöä yhdessä vuoropäin siirtämällä lankoja toisesta kädestä toiseen ja levittämällä käsiään. —

Kuva 2 osoittaa, miten nauhaa eli vyötä valmistetaan sormilla seinänrakoon pistettyjen nappuloiden välissä. Työ toimitetaan seuraavaan tapaan. Kun on asetettu seinänrakoon kaksi paria tikkuja eli litteitä nappuloita, kukin pari rinnakkain ja niin kauas toisesta parista kuin valmis-

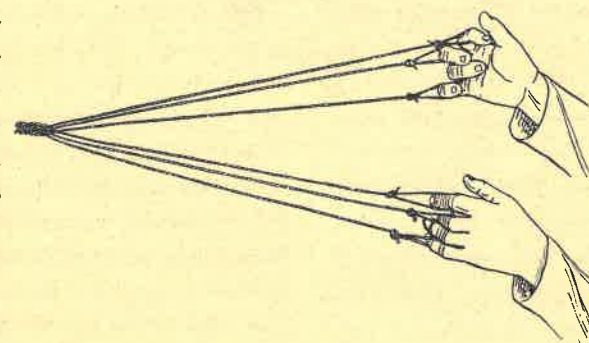
Zur ersteren sind zunächst diejenigen zu rechnen, die bloss mit den Fingern angefertigt werden, sei es ohne ein anderes Bedarfsobjekt als die zu webenden Garnfäden und eine Nadel oder ein Ästchen, woran das eine Ende des Garnbündels befestigt wird, oder zwischen versetzbaren Pflöcken (die in die Fugen der Wand, der Bank oder eines anderen Gegenstandes gesteckt sind); weiter diejenigen, die mit Hilfe von Stricknadeln oder längeren Holzstöckchen, einem Gabelholz oder einer Häkelnadel hergestellt werden.

Bloss mit den Fingern stellt man Bänder her durch Drehen oder Zwirnen, Schlagen, Flechten und Fädeln. Die Herstellung eines Bandes aus sechs Garnfäden durch Schlagen giebt Figur 1 wieder; das Weben geht in der Weise vor sich, dass man je

einen Faden von jeder Seite von einer Fingerspitze der einen Hand auf eine Fingerspitze der andern Hand bringt und hierauf die Hände mit einem Ruck von einander entfernt, wobei die Fäden

den zuletzt geflochtenen Teil fertig gewordenen Bandes festschlagen. Das Schlagen von Band verrichten manchen Orts zwei Leute zusammen, indem sie abwechselnd Fäden von der einen Hand auf die andere bringen und die Hände ausbreiten. —

Figur 2 veranschaulicht, wie das Band mit den Fingern zwischen Pflöckchen in den Wandfugen hergestellt wird. Die Arbeit erfolgt in der folgenden Weise. Nachdem man in eine Wandfuge zwei Paar Stifte oder platte Pflöckchen, jedes Paar für sich nebeneinander und das eine Paar

Kuva 1 Fig.

tettavan nauhan pituus vaatii, luodaan kudottavat (kahdet tahi useammat eriväriset) langat tikkuparien välillä siten, että kumpaisenkin parin välissä syntyy tiuhtaus. Sitten asetellaan oikealla kädellä toiset langat vasemman käden sormien alle toiset näiden päälle siinä järjestyksessä kuin

nauhaan tehtävien koristeiden muoto kulloinkin vaatii. Kun kaikki langat ovat asetetut, pistetään näin syntyneeseen aukkoon uusi tikku, joka asetetaan seinän rakoön lähellä olevan tikkuparin viereen. Sama aukko eli tiuhtausviedään

sitten lankoja pitkin toisen tikkuparin luo ja asetetaan siihenkin uusi tikku. Nauhakangasta luomaan ruvetessa seinään lyödyistä tikuista eli tiuhtapuikoista etumainen päästetään irralleen kumpaisestakin päästä, mutta takimainen saa jäädä kangasta kannattamaan. Tehdään taas sormilla lankatukkuun aukko edellä kerrotulla tavalla, viedään uusi tiuhtaus kankaan molempiin päihin, pistetään niihin irroitetut tikut, työnnetään äsken kudottu nauhanosa lujasti kiinni, lyödään tikut seinärakoon ja jatketaan kutomista kunnes nauha on valmis. Työ voidaan toimittaa neljäläkin nappulalla.

Kuva 2 Fig.

soweit vom andern entfernt, als die Länge des herzustellenden Bandes es verlangt, eingeschlagen hat, werden die zu webenden (beiden oder mehreren verschiedenfarbigen) Fäden so zwischen den Stiftepaaren angeschert, dass zwischen jedem Paar eine Kreuzung entsteht. Darauf

werden mit der rechten Hand die einen Fäden unter die Finger der linken Hand, die andern über diese genommen in der Reihenfolge, wie es die Form der in das Band zu webenden Ornamente erfordert. Sind alle Fäden auf-

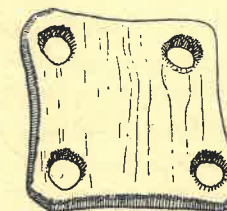
wird in die also entstandene Öffnung ein neuer Stift gesteckt, der in die Wandfuge zu stehen kommt. Dieselbe Öffnung oder Kreuzung wird alsdann die Fäden entlang bis zu dem anderen Stiftepaar geführt und in dieselbe wird ein neuer Stift eingesteckt. Als dann löst man von den in die Wand geschlagenen Stiften oder Anscherpinnen an beiden Enden den heraus, der beim Anscheren des Bandgewebes der vorderste war, während der hinterste an seiner Stelle bleibt um das Gewebe zu halten. Nun macht man in der beschriebenen Weise abermals eine Öffnung in die Kettenfäden, führt eine neue Kreuzung nach beiden Enden des Gewebes, steckt in dieselben die abgelösten Stifte, schiebt das eben gewebte Stück Band fest, schlägt die Stifte in die Wandfuge und setzt das Weben fort, bis das Band fertig ist. Die Arbeit lässt sich auch mit vier Pflöckchen be-

Jälkimäiseen pääryhmään eli niihin nauhoihin, joiden valmistuksessa tarvitaan eri loimi- ja kudelankoja, ovat luettavat laudoilla, tiuhdalla (vyöpirralla), lankaniisillä ja kangaspuilla tehtävät nauhat, vyöt, ohjakset j. n. e.

Laudoilla (vyölaudoilla, viilivyölaudoilla, kuva 3), joita aina kutoessa käytetään tasaluku eli parittain, tehdään lautavöitä (viilivöitä, hiiretyisvöitä, pielikkää). Lautavyökangasta esittää kuva 4 ja asetetaan se seuraavaan tapaan. Kun ovat kahdet tahi useammat eriväriset loimet luotu seinällä nappuloiden väliin, kuten seinävyökankaan asettamisesta on edellä kerrottu, leikataan ne toisesta päästä auki ja pujotetaan lautoihin, yksi lanka kuhunkin reikään ja saman laudan kuhunkin reikään samalta puolelta. Jos siis lautoja kuten kuvassa on 8, tulee loimilankoja olla 32, kun kussakin laudassa on neljä reikää, yksi kussakin kulmassa. Kun kaikki langat ovat pujotetut lautojen reikiin karvaansa eli väriinsä nähden siinä järjestyksessä, jonka haluttu vyönkuosi vaatii, asetetaan laudat päällekkäin enimmäkseen niin, että, kun ensimmäisessä laudassa langat ovat pujotetut reikiin yläpuolelta, ne seuraavassa ovat pujotetut alapuolelta, kolmannessa taas yläpuolelta, neljännessä alapuolelta j. n. e. vuorotellen ylä- ja alapuolelta. Poikkeuksia tästä säännöstä saattaa kyllä tehdä. Niin ovat ohelle kuvatussa lautavyökankaassa

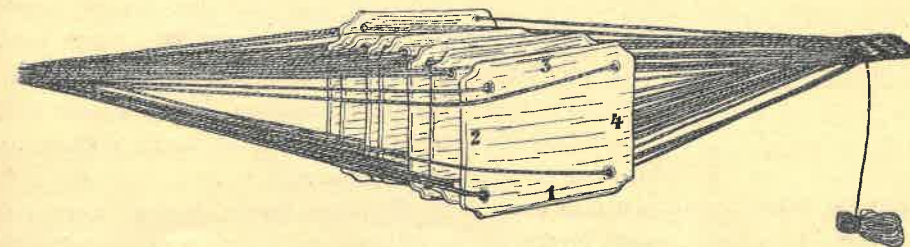
Zur zweiten Hauptgruppe oder zu den Bändern, bei deren Herstellung man besondere Einschlage- und Aufzugfäden nötig hat, sind diejenigen Bänder, Gürtel, Zäume u. s. w. zu rechnen, die mit Brettchen, mit dem Webekamm, mit Garnschäften und auf dem Webstuhl angefertigt werden.

Auf den Brettchen (Fig. 3), deren man sich beim Weben immer zu Paaren bedient, werden Brettchenbänder gemacht. Ein Brettchengewebe stellt Figur 4 dar. Dasselbe wird in der folgenden Weise aufgesetzt. Nachdem die beiden oder mehrere verschiedenfarbige Ketten zwischen den Pflöckchen an der Wand angeschert sind, wie es von der Aufsetzung der

Kuva 3 Fig.

Wandband-Weberei im Vorangehenden beschrieben ist, werden sie am einen Ende aufgeschnitten und auf die Brettchen gefädelt, ein Faden in jedes Loch und in jedes Loch ein und desselben Brettchens von einer Seite aus. In dem Falle also dass Brettchen, wie in der Figur 4, 8 dasind, müssen 32 Kettenfäden vorhanden sein, wenn sich in jedem Brettchen vier Löcher, eins in jeder Ecke, befinden. Sind alle Fäden in der Reihenfolge der verschiedenen Farben, die das gewünschte Bandmuster verlangt, durch die Löcher der Brettchen gefädelt, so werden die Brettchen übereinander gelegt und zwar zu meist so, dass, wenn auf dem ersten Brettchen die Fäden von oben durch die Löcher gefädelt sind, dies auf dem folgenden von

Kuva 4 Fig.

molemmat äärimmäiset lautaparit asetetut siten, että kumpaisessakin laudassa loimilangat ovat johdetut reikiin samalta puolelta. Myös värikuvissa 30—39 esitetyistä lauta- eli viilivöistä ovat 37—39 ja 34 nähtävästi tehty kankaassa, jossa on osaksi poikettu edellä mainitusta lautojen asettelmissäännöistä. 34:ssä ovat nimittäin laudat olleet asetetut samaan tapaan kuin ohella kuvatussa lautavyökankaassa. 37:ssä juoksevat loimilangat laudoissa 3, 4 ja 5 (ylhäältä luettuina) samalta puolelta, 7 ja 8:ssa taas samalta, niin myös 11 ja 12:ssa sekä alimmaisissa 17 ja 18. Missä kohdissa värikuvat 38 ja 39 osoittavat samallaista poikkeusta lautojen asettelemisessä olleen, voinee lukija itse edellä sanotun johdolla päättää. — Kun laudat ovat järjestykseen asetetut, köytetään ne joskus yhteen, ett'eivät joutuisi epäjärjestykseen. Itse kutominen toimitetaan siten, että lautatukku aina, kun kude on loimilankojen välitse pujotettu ja painettu tai vedetty lujasti kudottuun nauhaan kiinni, kierretään toiselle laidalleen, niin että numeroilla 1, 2, 3 ja 4 merkityt laidat aina tässä tai päinvastaisessa järjestyksessä joutuvat alaspäin.

Tiuhdalla, jota eri paikkakunnilla nimitetään missä vyöpirraksi, missä mytkäksi tai viulaksi j. n. e., on kudottu ja kudo-

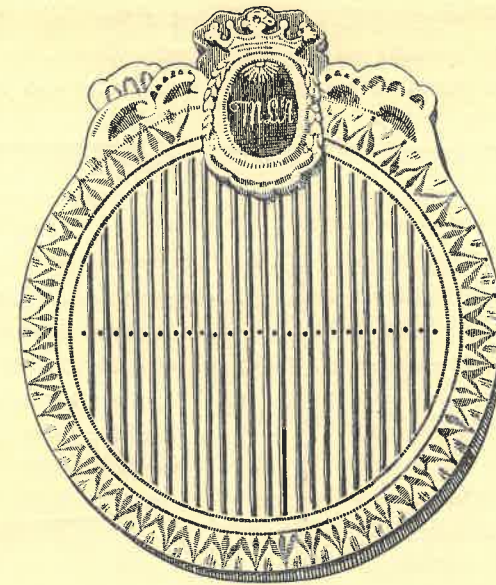
untun geschieht, auf dem dritten wiederum von oben, auf dem vierten von unten, u. s. f. abwechselnd einmal von oben, einmal von unten. Abweichungen von dieser Regel sind freilich gestattet. So sind in dem hier abgebildeten Brettchenband-Gewebe die beiden äussersten Brettchenpaare in der Weise bezogen, dass auf beiden Brettchen die Kettenfäden von derselben Seite durch die Löcher geführt sind. Ebenso sind von den in den farbigen Figuren 30—39 wiedergegebenen Brettchenbändern die Nummern 37—39 und 34 augenscheinlich in einem Gewebe hergestellt, in dem zum Teil von der ebenerwähnten Aufsetzregel für Brettchen abgewichen worden ist. In N:o 34 sind nämlich die Brettchen ebenso bezogen gewesen wie in dem hier abgebildeten Brettchengewebe. In N:o 37 sind die Kettenfäden, von oben gerechnet, auf den Brettchen 3, 4 und 5 von ein und derselben Seite, auf 7 und 8 ebenfalls, sowie auf 11 und 12 und auf den untersten 17 und 18 abermals von ein und derselben Seite aus aufgezogen gewesen. Wodurch die farbigen Figuren 38 und 39 die gleiche Abweichung in der Beziehung der Brettchen verraten, vermag der Leser auf Grund des Gesagten nun selber zu entscheiden. — Nachdem die Brettchen in die erforderliche Ordnung gebracht sind, werden sie mitunter zusammengebunden, damit sie nicht in Unordnung geraten. Das Weben selbst wird so vorgenommen, dass die Brettchen zusammen immer, wenn der Einschlag durch die Kettenfäden gefädelt und fest auf das bereits gewebte Band gezogen ist, um eine Kante weitergedreht werden, sodass die mit 1, 2, 3 und 4 bezeichneten Kanten immer in dieser oder in umgekehrter Reihenfolge nach unten kommen.

Mit dem Kamm (tiuhta), der in den verschiedenen Gegenden bald vyöpirta, bald mytkä oder viula u. s. w. genannt wird,

taan vieläkin toisin paikoin monenlaatuista nauhoja. Tiuh-toja on kahta päämuotoa. Toisissa on loimilankoja varten ainoastaan pitkiä rakoja ja pieniä pyöreitä reikiä, yksi kussakin kahden raon välisessä piissä (kuva 5). Toisissa taas on (tavallisesti kuitenkin vain tiuhdan keskustassa) kussakin kahden pitkän raon välisessä piissä lyhyt rako ja kaikkien rakojen välisissä piissä yksi pyöreä reikä (kuva 6). Kutoessa tiuhtaa vuoroin painetaan alas vuoroin nostetaan, joten toiset kuin toiset loimilangat vuoroin joutuvat rivin eli loimiraon ylä- ja vuoroin alapuolelle.

Kude, joka vaatekankaassa usein antaa vaatteelle värin ja eloisuuden, on nauhoissa yleiseen vain niin sanoakseni luustona, jonka loimirihmat kokonaan kattavat. Nauhojen kuteena käytetäänkin sentähden vain pak-

sua ompelurihmaa, valkeaa pumpulilankaa j. n. e. Kutoessa pidetään kudelanka joko pikkuisena solmupäisenä (sai-

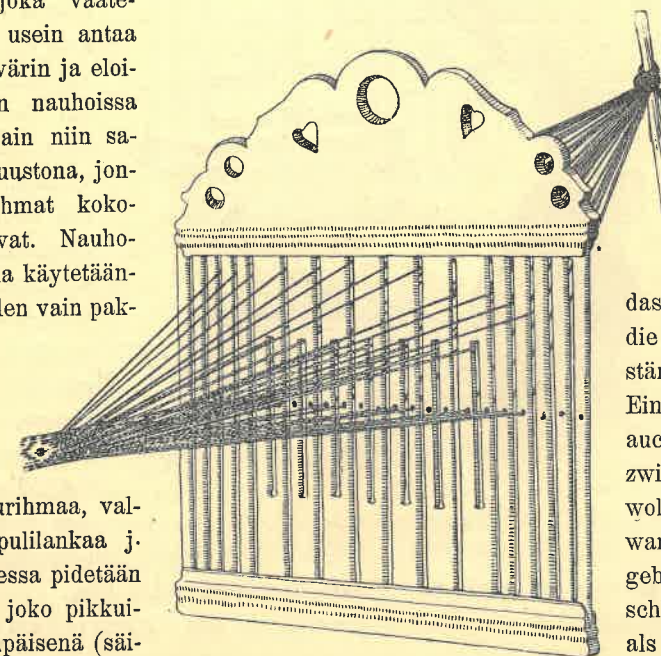

Kuva 5 Fig.

wurden und werden an einzelnen Orten noch verschiedenartige Bänder gewebt. Kämme finden sich zwei Hauptformen. In den einen sind für die Kettenfäden nur lange Spalte und kleine runde Löcher, immer eines in dem Zahn zwischen zwei Spalten (Fig. 5). In den anderen ist (gewöhnlich jedoch nur in der Mitte des Kammes) in jedem Zahn zwischen zwei langen Spalten ein

kurzer Spalt und in den Zähnen zwischen allen Spalten ein rundes Loch (Fig. 6). Beim Weben wird der Kamm abwechselnd nach unten gedrückt und nach oben gezogen, sodass die einen wie die anderen Kettenfäden abwechselnd über und abwechselnd unter das Kettenfach kommen.

Der Einschlag, der im Kleiderstoff dem Kleide oft die Farbe und Lebendigkeit verleiht, ist in den Bändern im allgemeinen sozusagen nur das Knochengerüst, das die Kettenfäden vollständig verdecken. Als Einschlag wird daher auch nur starker Nähzwirn, weisses Baumwollengarn u. dgl. verwandt. Beim Weben gebraucht man das Einschlaggarn entweder als kleine, in einen

Kuva 6 Fig.

keen päässä riippuvana) vyyhtinä, jota tarpeen mukaan voidaan purkaa, tai kävyn (kuvat 7 ja 8) asetettuna eli kävys-

Kuva 7 Fig.

tettynä. Kuteen kiinni iskemistä toimitetaan toisin paikoin kävyllä toisin paikoin käytetään sitä varten erityistä puusta tehtyä (tavallisesti puukon muotoista) vyövidintä (kuva 9).

Kutoessa pidettiin loimien kuto-maton eli loppupää tavallisesti letitetynä ja vanhaan aikaan letin silmukasta kiinni haarukka-puussa (tekemishangossa), jonka litteällä tyvellä kutoja istui (kuva 10). — Loimiletin kiinnityspai-kan ja tiuhdan tai, jos lautavyö oli kudottavana, vyölau-tojen välillä pidet-tiin usein pieni, ta-vallisesti pyöreä, kapula (kepakko, selkäpuikko, pape-lo), jonka ympäril-le loimirihmat kää-rittiin, jotta ne siit-ä juoksisivat ta-saisesti tiuhtaan, vyöautoihin tai niisiin. — Valmiiksi kudottu nauha taas käärittiin vyöke-laan (kuva 11), joka kutoessa pi-dettiin vyöllä ole-van tukevasti köy-tetyn nauhan, kuten kuvassa 10, taikka esi-liinan tai hameen kauluksen alle pistettynä.

Knoten auslaufende (am freien Fadenende hängende) Zaspel, die man nötigenfalls öf-fnen kann, oder auf eine Packnadel (Figg.

Kuva 8 Fig.

7—8) gewunden. Um den Einschlag fest aufzuschieben nimmt man an einzelnen Orten die Packnadel, an anderen benutzt man dazu ein besonderes Bandmesser aus Holz (Fig. 9).

Kuva 9 Fig.

Kuva 10 Fig.

Während des We-bens hielt man das unverwebte Ende der Ketten ge-wöhnlich gefloch-ten und in alten Zeiten befestigte man die Schlinge dieser Strähne an einem Gabel-holz, auf dessen plattem Stammende der Webende sass (Fig. 10). — Zwischen den Befestigungs-platz der Ketten-strähne und den Kamm oder, wenn man ein Brettchen-band in Arbeit hatte, die Bandbrettchen hielt man oft ein kleines, gewöhn-lich rundes Stöck-chen, um welches die Kettenfäden ge-wickelt wurden, da-mit sie davon eben-mässig auf den Kamm, die Band-brettchen oder die Schäfte abliefen. — Das fertige Band seinerseits wurde auf eine Bandwickel (Fig. 11) gewickelt, die während des Webens auf ein am Gürtel

befindliches, kräftig festgebundenes Band, wie in Figur 10, oder unter den Schürzen- oder Rockbündel gesteckt wurde.

Kuva 11 Fig.

Tiuhdalla, jossa on sekä pitkiä että lyhyitä rakoja, voidaan tietysti muodostaa viri useammalla tavalla ja siten saada yksin tiuhtaa nosta-malla ja laskemalla nauhaan synty-mään mutkikkaampia koristeita kuin mitä yksinkertaisemmalla tiuhdalla voidaan tehdä, kuitenkin on nauho-jen koristelemisen yksin tiuhtaa lii-kuttamalla rajoitettu verraten harvoi-hin koristemuotoihin. Missä suurem-paa vaihtelua tässä kohden tai mut-kikkaampia koristemuotoja halutaan, täytyy tekijän kaikessa tapauksessa turvautua loimilankojen poimimiseen eli virin muodostamiseen yksityisiä loimilankoja nostamalla tai paina-malla sen mukaan kuin tehtävät kuviot vaativat. Tuo loimilankojen poimiminen voidaan jossakin määrässä toimittaa sor-milla, vaan tehdään se enimmäkseen ja sangen näppärästi kudontakävyllä, sen muotoisella kuin kuva 8 osoittaa.

Monissa paikoin on sekä yksinkertaisia nauhoja että monikoristeisia vöitä kudottu ilman tiuhtaa eli pirtaa käyttämällä sen asemesta langasta tehtyjä pieniä niisiä, kuten kuva 10 osoittaa.

Kaikki tässä värillisinä kuvatut nauhat ja vyöt löytyvät Suomen valtion kansatie-teellisessä museissa Helsingissä ja ovat ne kuvatut luonnollisessa leveydessään kaikki paitsi nro 29, jonka leveys on pie-nempi kuin kolmas osa kuvatus vyön leveydestä.

Mit dem Kamm, in dem sowohl lange als auch kurze Spalte sind, kann man das „Fach“ (den Raum zwischen den Ketten) natürlich auf mehrere Arten gestalten und somit durch blosses Heben und Senken des Kammes kompliziertere Ornamente in dem Bunde entstehen lassen als mit den einfacheren Kämmen. Jedoch ist die Möglichkeit durch die blosser Bewegung des Kammes Verzierun-gen zustande zu bringen auf ver-hältnismässig wenige Zierformen be-schränkt. Wo grössere Abwechse-lung in dieser Hinsicht und kom-pliziertere Zierformen gewünscht wer-den, muss sich der Arbeitende auf

alle Fälle dazu verstehen die Kettenfäden herauszulesen oder ein „Fach“ zu bilden, indem er die einzelnen Kettenfäden auf-zieht und niederdrückt, je nachdem es die beabsichtigten Figuren verlangen. Dieses Herauslesen der Kettenfäden kann man einigermaßen mit den Fingern besorgen, doch erledigt man es meistens und sehr flink mit einer Packnadel von der Form, wie sie Figur 8 zeigt.

An manchen Orten hat man einfache sowohl als reich verzierte Bänder ohne Kamm gewebt, indem man an dessen Stelle kleine Schäfte aus Garn verwandte, wie sie in der Figur 10 vorhanden sind.

Alle hier in Farbendruck wiedergegebe-nen Bänder und Gürtel befinden sich im finn-ländischen staatlichen ethnographischen Museum zu Helsingfors und sind insge-samt in natürlicher Breite abgebildet ausser N:o 29, deren Breite kleiner ist als der dritte Teil des abgebildeten Bandes.

Kuvien värittämisestä on mainittava, että kovin suurien kustannuksien välttämiseksi on käytetty ainoastaan kuusi väriä, nimittäin mustaa, sinistä, vihreää, keltaista ja punaista, ainoastaan yhtä laatua kutakin, ja valkean asemesta eroitukseksi valkeasta pohjasta vaalean harmaata. Näin ollen nauhojen pienempiä eri värivivahduksia tosin ei ole voitu esittää, vaan tämä seikka ei kuitenkaan kovin tuntuva määrässä muuttane kuvassa nauhojen luonnetta ja pääasiallista vaikutusta katsojaan.

Seuraavassa luettelossa kuvatuista nauhoista mainitaan ensin, miten nauha laatuunsa, tekotapaansa tai käytäntöön nähdessä nimitetään sillä paikkakunnalla, josta se on saatu ja joka melkein aina on sama kuin se, jossa se on tehty¹⁾. Tätä nimeä seuraa nauhan nimitys koristemuotoonsa nähden, missä se ei sisälly ensimmäiseen nimitykseen ja nauhalla tällaista on ja tämä on tunnettu. Jos kysymyksessä olevaa nauhaa tai nauhalaatua on tehty ja käytetty yksinomaan tai etupäässä johonkin määrättyyn tarkoitukseen, mainitaan se erikseen, ellei nauhan nimi sitä jo ilmaise. Viimeksi mainitaan pitäjä tahi muu paikkakunta, josta nauha on saatu. Ne verat harvat kuvastoon otetut nauhat, jotka ovat ruotsinkieliseltä kansalta saadut, nimitetään ruotsalaisilla nimillään myös koristemuotoonsa nähden ja pannaan suomenkielinen käännös sulkumerkkien väliin jälestä. — Koska saksankielinen teksti on suomalaisen rinnalla ei luettelo-osastossa esiintyviä alkuperäisiä nimityksiä eikä paikannimiä siinä toisteta.

¹⁾ Missä erehdys tässä kohden on voinut museon luetteloon syntyä sen kautta, että nauha on museoon saapunut joko nimettömänä tai ehkä väärällä nimellä, merkitään tämä seikka kysymysmerkillä sulkumerkkien sisällä nimityksen jälkeen.

Betreffs der Kolorierung der Figuren ist zu bemerken, dass zur Vermeidung allzu bedeutender Kosten nur sechs Farben gewählt worden sind, nämlich Schwarz, Blau, Grün, Gelb und Rot, sämtlich nur in einer Nuance, und statt des Weissen zum Unterschied vom weissen Untergrund Hellgrau. Somit haben die verschiedenen Farbenschattierungen der Bänder allerdings nicht dargestellt werden können, aber dieser Umstand dürfte den Charakter der Bänder und den Gesamteindruck für den Betrachter wohl doch nicht in merklicher Weise verändern.

In dem folgenden Verzeichnis der abgebildeten Bänder ist an erster Stelle gesagt, wie das betr. Band hinsichtlich seiner Art, Arbeit oder Verwendung in der Gegend genannt wird, wo es erhalten worden ist und die fast immer auch die Stelle ist, wo es hergestellt worden.¹⁾ Auf diesen Namen folgt die Bezeichnung des Bandes vom Gesichtspunkt seiner Zierform, wo diese letztere nicht schon in der ersten Benennung enthalten ist und das Band eine solche Bezeichnung hat und dieselbe bekannt ist. Wenn das betr. Band oder Bandart speziell oder vorzüglich zu einem bestimmten Zweck hergestellt oder gebraucht ist, wird dies besonders erwähnt, wenn der Name des Bandes dies nicht schon erkennen lässt. An letzter Stelle ist das Kirchspiel oder die Gegend namhaft gemacht, wo das Band erworben worden ist. Die verhältnismässig wenigen in den Atlas aufgenommenen Bänder, die unter schwedischredender Bevölkerung gesammelt worden sind, werden, auch nach ihrer Zierform, mit ihren schwedischen Namen

¹⁾ Wo sich in dieser Hinsicht in den Katalog des Museums dadurch ein Versehen hat einschleichen können, dass ein Band ohne oder unter falschem Namen an das Museum gelangt ist, ist dies durch ein Fragezeichen in Klammern hinter der Benennung angemerkt.

aufgeführt. In Klammern folgt diesen sodann die finnische Übersetzung. — Da der deutsche Text dem finnischen gegenübergedruckt ist, sind die originalen Bezeichnungen der Bänder wie auch die Ortsnamen dort nicht wiederholt.

Luettelo kuvatuista nauhoista.

1. *Punottu nauha* jommoista on käytetty köyttönauhoina ja silmukkoina vaat-teissa. Räisälä.
- 2 ja 3. *Isentäisiä* eli iskemällä tehtyjä nauhoja (katso kuva 1 tekstissä). Ne ovat melkein pyöreitä ja kovia. Räisälä.
4. *Pinteli* eli päänauha, jommoista tytöt arkipäivinä pitivät päänsä ympärillä (otsalla hiuksien rajassa) estämässä hiuksia silmille valumasta. Räisälä.
5. *Tikute*. Kaksi tämänlaatuista nauhaa käytettiin vaimojen päähineissä tert-tupäisinä riippumassa sykeröistä niin-ikään terttupäisien palmikkojen (katso n:roita 55—57) ohella hunnun alla selässä. Räisälä.
6. *Hakband* (leukanauha) vaimon mys-syyn kuuluva. Larsmo (Luoto).
7. *Nauha* (?), viiturainen. Asikkala.
- 8—10. *Tikutteita*, samaan tarkoitukseen käytettyjä kuin n:ro 5. Rautjärvi.
11. *Paitavyö*, sormissa tehty. Kurkijoki.
12. *Rihma*, lohenpyrstöjä. Sääksmäki.
13. *Sormilla tehty vyö*. Räisälä.
14. *Sukkanauha*, tikuilla vetuloitu. Päl-käne.
15. *Nauha* (?). Pomarkku.
16. *Sukkarihma*. Alahärmä.
17. *Plockabande* (poiminauha). Vörå (Vöyri).

Verzeichnis der abgebildeten Bänder.

1. *Gezwirntes Band*, als Schnürband und Schlinge an Kleidern verwandt.
- 2 und 3. „*Schläglinge*“, durch Schlagen hergestellte Bänder (siehe Figur 1 im Text). Fast rund und hart.
4. *Kopfband*, wie es die Mädchen werk-tags um den Kopf (um die Stirn unter den Haaren) trugen, damit die Haare nicht ins Gesicht fielen.
5. „*Fädling*“. Zwei Bänder dieser Art wurden an den Schleiertüchern der Weiber gebraucht: sie hingen mit Büscheln an den Enden an dem Haar-aufsatz neben den gleichfalls in einem Büschel endigenden Kopfbändern (siehe N:o 55—57) unter dem Schleier-tuch auf dem Rücken.
6. *Kinnband*, zur Mütze der Frau ge-hörend.
7. *Band*, schrägstreifig.
- 8—10. „*Fädlinge*“, zu demselben Zweck gebraucht wie N:o 5.
11. *Hemdgürtel*, mit den Fingern herge-stellt.
12. *Band*, Lachsschwänze.
13. *Mit den Fingern verfertigtes Band*.
14. *Strumpfband*, mit Holznadeln gemacht.
15. *Band*.
16. *Strumpfband*.
17. *Pflückband*.

18. *Säärsie* eli sukkanauha. Koivisto.
19. *Sukkanauha* (?) Tervola.
20. „ „ , kahdella tikulla yetuloitu. Pälkäne.
21. *Silkkiside* (?) Iitti.
22. *Tikute*, käytetty samaan tarkoitukseen kuin n:rot 5, 8—10. Ruokolahti.
23. *Vyö*, sormilla tehty. Sakkola.
- 24 ja 25. *Latikka* eli *hiiretyisiä vöitä*, tehty siten, että jokainen lanka juoksee vuoroon laidasta toiseen. Ilomantsi.
26. *Sulkuvyö*, paksusta silkkilangasta sormilla tehty. Suistamo.
27. *Seinävyö*, tehty tavalla, jota kuva 2 tekstissä osoittaa. Pyhäjärvi (Wiip. 1.)
28. *Seinävyö*, majaniekka. Sakkola.
29. *Sormivyö*, sormilla tehty, lähes 20 senttiä leveä. Juuka.
30. *Hiirittynen vyö*, neljällä laudalla tehty. N:rojen 30—39 tekotapaa osoittaa kuva 4 tekstissä. Korpielkä.
31. *Tikute*, kuudella laudalla tehty, käytetty samaan tapaan kuin n:rot 5, 8—14 ja 22. Ruokolahti.
- 32 ja 33. *Viilivöitä*, 6-lautaisia, miesten paitavöinä tupsupäisinä käytettyjä. Käkisalmen pitäjä.
34. *Viilivyö*, 8-lautainen. Pyhäjärvi (Wiip. 1.)
35. *Side*, kahdeksalla laudalla tehty. Mäntyharju.
36. *Viilivyö*, 10-lautainen. Sakkola.
- 37—39. *Lautavöitä*, kaikki 18 laudalla tehtyjä ja miesten housuvöiksi varustettuja. Iisalmi.
40. *Vyö*, kolmeniitinen. Räisälä.
41. *Palmikko*, käytetty vaimon päähineessä (katso n:ro 5). Rautjärvi.
42. *Sije*. Kuhmoinen.
43. *Nauha*. Tornio.

18. *Schenkelband* oder Strumpfband.
19. *Strumpfband*.
20. „ „ , mit zwei Holznadeln gemacht.
21. *Seidenband*.
22. „*Fädling*“, zum selben Zweck gebraucht wie N:o 5, 8—10.
23. *Gürtel*, mit den Fingern verfertigt.
- 24 und 25. „*Drehlinge*.“ „In der Weise hergestellt, dass jeder Faden abwechselnd vom einen Rand zum andern läuft.“
26. *Seidengürtel*, aus dickem Seidenfaden mit den Fingern verfertigt.
27. *Wandband*, nach der in Textfigur 2 veranschaulichten Art hergestellt.
28. *Wandband*, mit Häuschenmotiv.
29. *Fingerband*, mit den Fingern hergestellt, nahezu 20 cm breit.
30. „*Drehling*“, mit vier Brettchen hergestellt. Auf die Herstellungsweise der N:o 30—39 kann Textfigur 4 bezogen werden.
31. „*Fädling*“, mit sechs Brettchen hergestellt. In derselben Weise wie N:o 5, 8—10 und 22 gebraucht.
- 32 und 33. *Brettchenband*, auf 6 Brettchen angefertigt, als Hemdgürtel mit Büschel an den Enden von den Männern gebraucht.
34. *Brettchenband*, mit 8 Brettchen hergestellt.
35. *Band*, mit acht Brettchen angefertigt.
36. *Brettchenband*, mit 10 Brettchen hergestellt.
- 37—39. *Brettchenbänder*, alle mit 18 Brettchen hergestellt und als Hosengürtel der Männer bestimmt.
40. *Gürtel*, dreischäftig.
41. *Zopfband*, am Schleiertuch der Weiber gebraucht (siehe N:o 5).
42. *Band*.
43. *Band*.

44. *Nauha*. Kuhmoinen.
- 45 ja 46. *Polusteita* (?). Rauma.
47. *Sukkanauhan* köyttönauha. Pielisjärvi.
48. *Poluste*. Rauma.
49. *Sukkaside* eli *-rihma*. Tuusula.
50. *Rihma*, tiuhdalla tehty. Sääksmäki.
51. „ „ „ „ . Pälkäne.
52. *Vyö*, pokramo, tertuilla varustettu. Räisälä.
53. *Poluste*. Rauma.
54. *Side*. Wiitasaari.
55. *Palmikkonauha*. Pyhäjärvi (Wiip. 1.)
- 56 ja 57. *Palmikkoja* käytettiin, kuten tikutteita tupsupäisinä sykeröistä selässä riippuvina (katso n:ro 5). Palmikot tehtiin Käkisalmen kihlakunnassa hienommasta rihmasta kuin muut nauhat ja lujemmiksi, kovemmiksi. Kaukola.
58. *Tyttöpalmikko*, sekin sykeröissä kiinni pidetty, vaan pienemmillä tertuilla varustettuna kuin vaimojen päähineissä riippuvat. Kaukola.
59. *Nauha*, jonka laatuja mustalaisnaiset Pohjois-Suomessa monin paikoin tekevät ja kaupittelevat kylissä. Tornio.
60. *Rihma*. Luopioinen.
- 61—63. *Silmävöitä*, pirralla tehtyjä kuten edelliset ja seuraavat. Sakkola ja Rautu.
64. *Kirjaside*, sukkanauhana käytetty. Seiskari.
- 65 ja 66. *Keltuvöitä*. Pyhäjärvi (W. 1.)
67. *Vyö*. Kuolemajärvi.
- 68 ja 69. *Säärsiteitä*, nimitetään näin tekotapaansa ja koristemuotoonsa nähden, vaan ovat käytetyt enimmäkseen vöinä. Sakkola.
- 70—72. *Säärsiteitä*. Katso edellistä. Pyhäjärvi (W. 1.)
73. *Säärsie*, tupsupäinen, kuten osa edellisiäkin. Käkisalmen pitäjä.

44. *Band*.
- 45 und 46. *Kniebänder*.
47. *Bindeband des Strumpfbands*.
48. *Knieband*.
49. *Strumpfband*.
50. *Band*, mit dem Kamm hergestellt.
51. „ „ „ „ „ „
52. *Band*, mit Büschel versehen.
53. *Knieband*.
54. *Band*.
55. *Zopfband*.
- 56—57. *Zopfbänder* gebrauchte man wie die „*Fädlinge*“ mit büscheligen Enden am Haaraufsatz auf dem Rücken hängend (siehe N:o 5). Die Zopfbänder wurden im Kreise Käkisalmi aus feinerem Garn hergestellt als die anderen Bänder, zugleich auch fester und härter.
58. *Mädchen-Zopfband*, ebenfalls am Haaraufsatz befestigt, jedoch mit kleineren Büscheln versehen als die an den Schleiertüchern der Frauen.
59. *Band*, wie sie die Zigeunerinnen in Nordfinland an vielen Orten anfertigen und in den Dörfern feilbieten.
60. *Band*.
- 61—63. *Augenbänder*, mit dem Kamm hergestellt wie die vorangehenden und folgenden.
64. „*Buntling*“, als Strumpfband gebraucht.
- 65 und 66. *Keltuband*.
67. *Band*.
- 68 und 69. *Schenkelband*, mit Rücksicht auf ihre Herstellungsweise und Zierform so genannt, jedoch meist als Gürtel gebraucht.
- 70—72. *Schenkelband*. Siehe die vorangehende Nummer.
73. *Schenkelband*, mit Büschel am Ende, wie auch ein Teil der vorangehenden.

74. *Sukkanauha*, vinokkainen. Iisalmi.
75. *Side*. Karstula.
76. ¹⁾ *Sukkanauha*. Iitti.
77. *Vironvyö*, polviniekkä. Pyhäjärvi (W. 1.).
78. *Side*. Wiitasaari.
79. *Vironvyö*, polviniekkä. Räisälä.
80. „, kakspolvinen. Pyhäjärvi (W. 1.).
81. *Vironvyö*, kakspolvinen. Kirvu.
82. *Side*. Karstula.
83. *Kruthornsband* (ruutisarvennauha), kahdeksalla komealla tupsulla varustettu. Korsnäs.
84. *Vyö*, johon on rautainen vyösolki yhdistetty. Antrea.
85. *Vyö*. Kirvu.
86. *Nauha*, seuraavan tapainen.
87. *Vironvyö*, lohenpurstoinen. Sakkola.
88. *Side*.
89. *Site*, yksipuolisesti sidepirralla kuvitettu. Juva.
90. *Side*. Saarijärvi.
91. „ Kivijärvi.
92. „ Saarijärvi.
93. *Polus*, sia'sorkka. Rauma.
94. *Fyrkläsbände* (esiliinan nauha), tje-duband (ketjunauha). Vörå (Vöyri).
95. *Esiliinan nauha* (?). Mouhijärvi.
96. *Vironvyö*, viispoimlankanen. Räisälä.
97. *Brugoms-strompband* (sulhaissukka-nauha). Houtskär.
98. *Säärsije*, 7-poimlankanen vironvyö tekotavaltaan ja ristomenainen kuosiltaan. Räisälä.
99. *Polus*. Rauma.
100. *Säärsie*, viispoimlankasen vironvyön tapaan tehty. Kaukola.
101. *Mustilaisvyö*. Iisalmi.

¹⁾ a ja b saman luvun jälkeen kuvastossa merkitsee, että sama nauha on kuvattu eri puolilta.

74. *Strumpfband*, schrägstreifig.
75. *Band*.
76. ¹⁾ *Strumpfband*.
77. *Estenband*, mit Kniemotiv.
78. *Band*.
79. *Estenband*, mit Kniemotiv.
80. „, mit zweimaligem Kniemotiv.
81. *Estenband*, mit zweimaligem Kniemotiv.
82. *Band*.
83. *Pulverhornband*, mit acht hübschen Büscheln.
84. *Band*, mit dem eine eiserne Gürtelschnalle verbunden ist.
85. *Band*.
86. *Band*.
87. *Estenband*, Lachsschwänzig.
88. *Band*.
89. *Band*, einseitig mit dem Bandkamm ornamentiert.
90. *Band*.
91. „
92. „
93. *Knieband*, Schweinsklauen.
94. *Schürzenband*, Kettenband.
95. *Schürzenband*.
96. *Estenband*, fünf Fäden ausgelesen.
97. *Bräutigamsstrumpfband*.
98. *Schenkelband*, ein Estenband, 7 Fäden ausgelesen, nach seinem Muster Kreuze und Äpfel.
99. *Knieband*.
100. *Schenkelband*, 5 Fäden ausgelesen, nach Art der Estenbänder gemacht.
101. *Zigeunerband*.

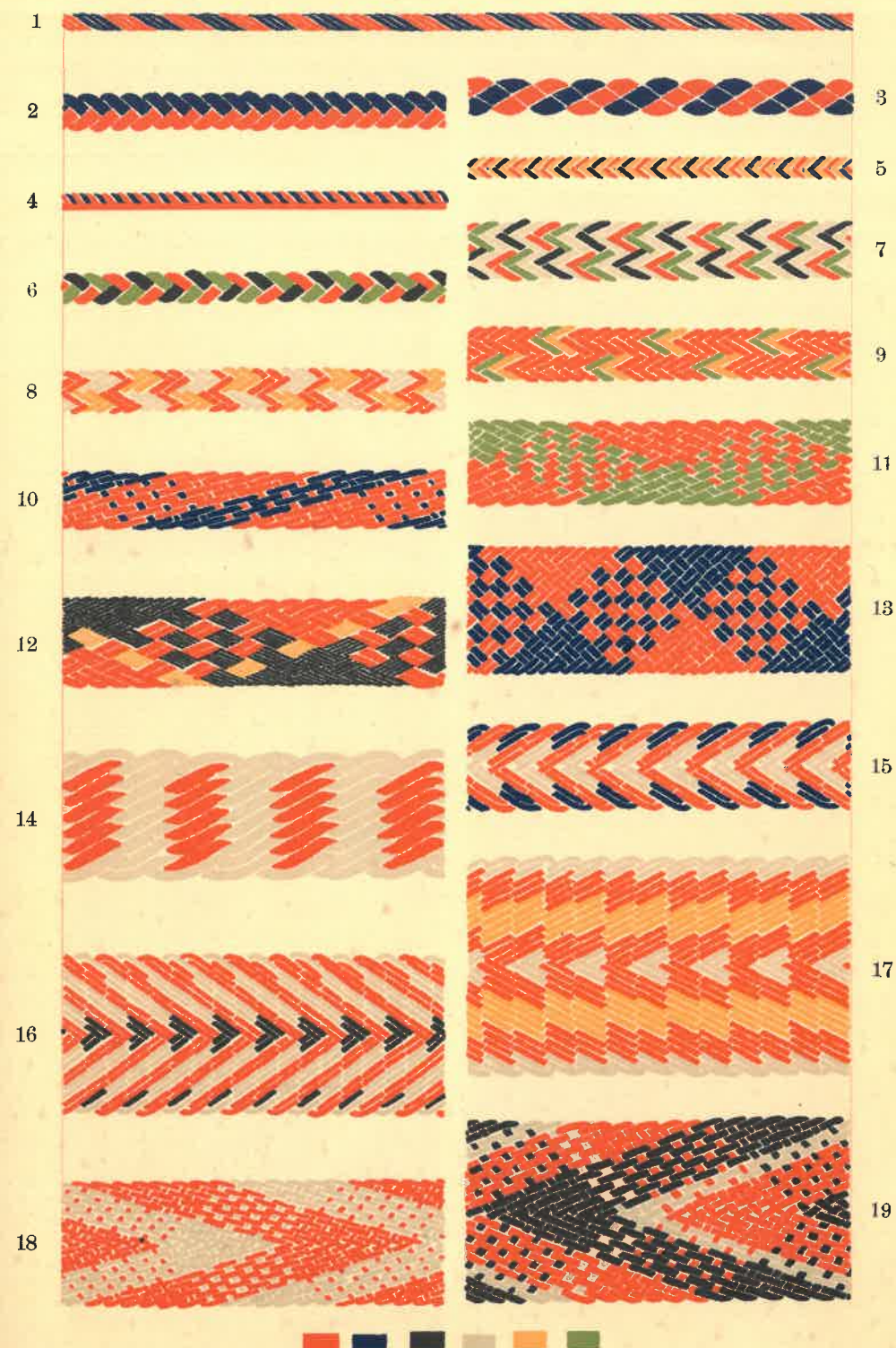
¹⁾ Die Buchstaben a und b hinter derselben Zahl bedeuten, dass das betr. Band von verschiedenen Seiten abgebildet ist.

102. *Side*. Vertaa 93. Mouhijärvi.
103. „, nastollista. Renko.
104. „. Mäntyharju.
105. *Vironvyö*. Räisälä.
106. *Fyrkläsband* (esiliinan nauha). Vörå (Vöyri).
107. *Vironvyö*, kokkaniekkä. Pyhäjärvi (W. 1.).
108. *Vironvyö*, kokkaniekkä. Räisälä.
- 109—111. *Vironvöitä*, kokkaniekkä. Sakkola.
112. *Vironvyö*, kokkaniekkä säärsiteet reunuksina. Vertaa kuvia 72 ja 107. Pyhäjärvi (W. 1.).
113. *Hurstuen* (eli hurstuthameen) *hartuus*, vironvyön tapaan poimimalla kudottu niin, että on syntynyt toiselle puolelle „siivilänpesosia“ ja toiselle „pieniä lättäpäitä“. Pyhäjärvi (W. 1.).
114. *Vironvyö* Äyräpään kihlakunnasta. Koristeet vyön keskustassa ovat siivilänpesosia ja neliomaisia haaran kanssa (vertaa tämän teoksen ensimmäisessä osassa kuvattuja koristeita 93 ja 54).
- 115 ja 116. *Vöitä* Seiskarin saarelta.
117. *Ristikkovyö*. Joutseno.
- 118 ja 119. *Viispiinen vyö*. 119 on 118:ssa kuvatus vyön keskiosan toinen puoli. Joutseno.
- 120—122. *Krokabänder* (koukkunauhoja), joista kaksi ensimmäistä on Korsnäsistä ja kolmas Närpiöstä.
123. *Bordsfötraband* (pöydänjalkanauha). Nimi tarkoittaa nauhan koristeita. Vörå (Vöyri).
124. *Hakband* (leukanauha) vaimon mystä. Korsnäs.
125. *Krokaband* (koukkunauha). Korsnäs.
126. *Hakband* (leukanauha) vaimon mystä kuten 124. Korsnäs.
127. *Halfkronorsband* (puolenkruununauha). Lappfjerd (Lapväärtti).

102. *Band*.
103. „, Zweckecken.
104. „
105. *Estenband*.
106. *Schürzenband*.
107. *Estenband*, Klammern.
108. „
- 109—111. *Estenbänder*, Klammern
112. *Estenband*, mit Schenkelbändern als Ränder Vgl. Figg. N:o 72 und 107.
113. *Schulterband*, für einen Weiberrock, nach Art des Estenbands durch Fädeln gewebt, sodass auf der einen Seite „Seihböden“ und auf der anderen „kleine Plattköpfe“ entstanden sind.
114. *Estenband* aus dem Kreise Äyräpää. Die Ornamente in der Mittelpartie des Bandes sind „Seihböden“ und „Vieräpfel mit Gabel“ (vergleiche die im ersten Teile dieses Werkes abgebildeten Ornamente 93 und 54).
- 115 und 116. *Bänder* von der Insel Seiskari.
117. *Gitterband*.
- 118 und 119. *Fünzfähniges Band*. 119 ist die andere Seite des mittleren Teiles von 118.
- 120—122. *Hakenbänder*, die beiden ersten aus Korsnäs und der dritte aus Närpes.
123. *Tischfussband*. Der Name bezieht sich auf die Ornamente des Bandes.
124. *Kinnband* von einer Weibermütze.
125. *Hakenband*.
126. *Kinnband* von einer Weibermütze wie 124. [
127. *Halbkronenband*.

128. *Agg och rät band* (nurja ja oikea nauha). Kuten edellisessä tarkoit-
taa nimi tässä nauhan koristeita.
Lappfjerd.
129. *Palmikkovyö*, lämpykkäinen, pirralla
tehty. Taipalsaari.
130 ja 131. *Siteitä*. Vehkalahti.
132. *Palmikkovyö*. Lemi.
133. *Side*, sukkanauhana käytetty. Veh-
kalahti.
134 ja 135. *Siteitä*. Vehkalahti.
136. *Vyö* Jääsken kihlakunnasta.
137—189. *Siteitä*. Vehkalahti.
140. *Palmikkovyö*. Lemi.
141. *Sidettä*. Vehkalahti.
142. *Palmikkovyö*. Taipalsaari.
143. *Sidettä*. Vehkalahti.
144. „ Virolahti.
145. *Vyö*. Sippola.
146—153. *Siteitä*. Vehkalahti.
154. *Vyösie*. Sippola.
155—157. *Siteitä*. Vehkalahti.
158. *Henssut* eli hengssut, tiuhtalla teh-
dyt, kannattivat housuja. Meri-
karvia.
159. *Tuplavyö*. Luopioinen.

128. *Verkehrt und richtiges Band*. Wie
in der vorangehenden Nummer be-
zieht sich der Name hier auf die
Ornamente des Bandes.
129. *Zopfband*, mit dem Kamm herge-
stellt.
130 und 131. *Bänder*.
132. *Zopfband*.
133. *Band*, als Strumpfband gebraucht.
134 und 135. *Bänder*.
136. *Gürtel* aus dem Kreise Jääski.
137—139. *Bänder*.
140. *Zopfband*.
141. *Band*.
142. *Zopfband*.
143. *Band*.
144. „
145. *Gürtel*.
146—153. *Bänder*.
154. *Gürtel*.
155—157. *Bänder*.
158. *Hosenträger*, mit dem Kamm her-
gestellt.
159. „*Doppelband*.“

20

21

22

23

24

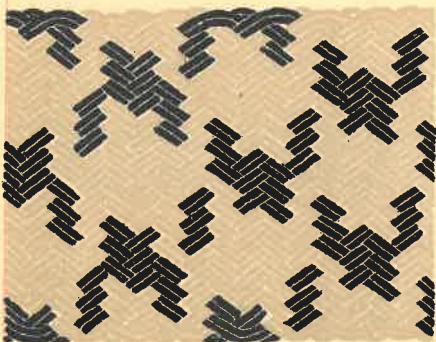

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

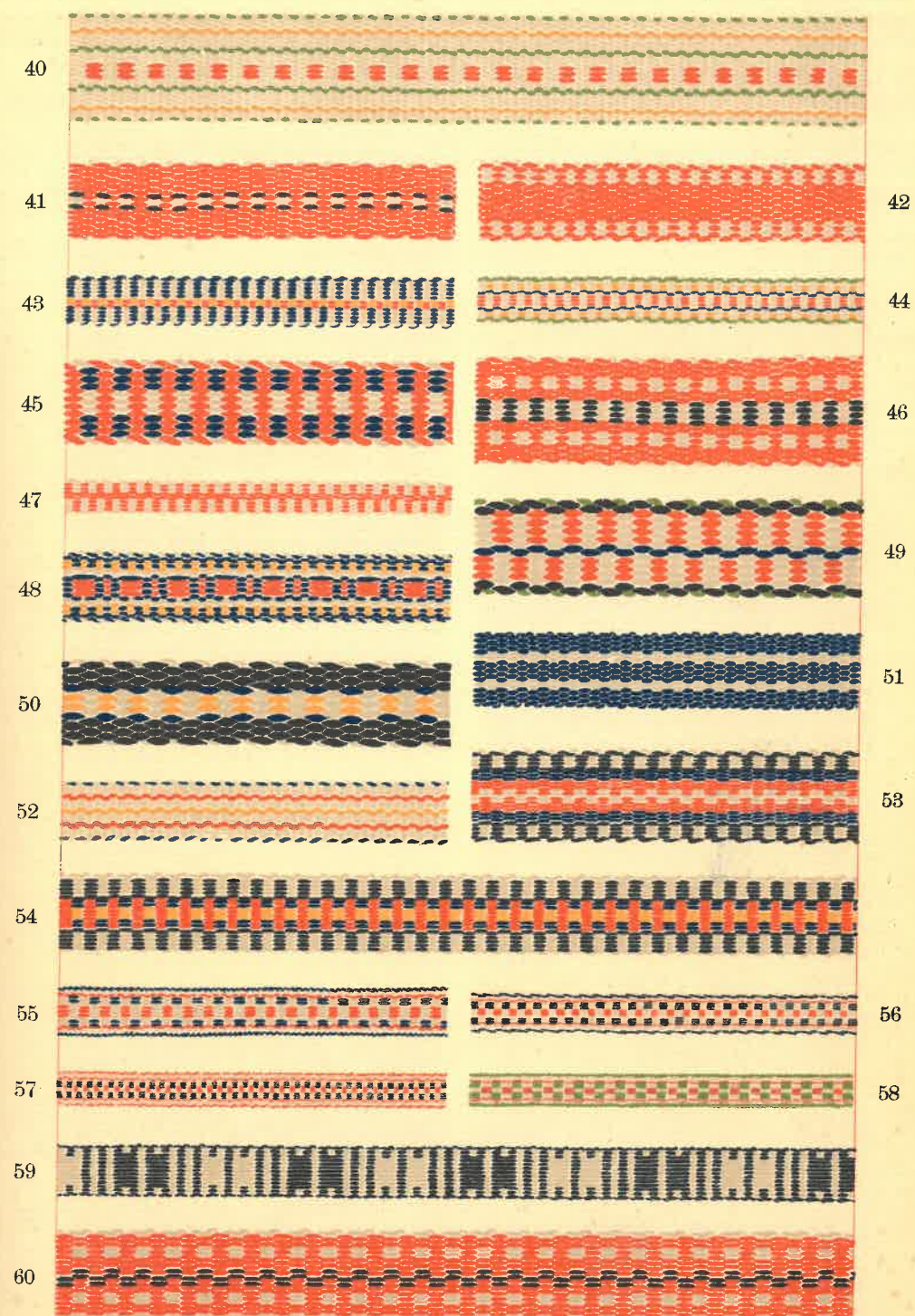

38

39

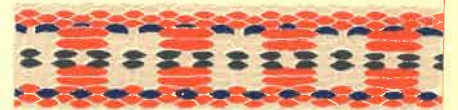

61

62

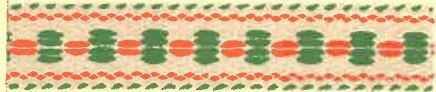

63

64

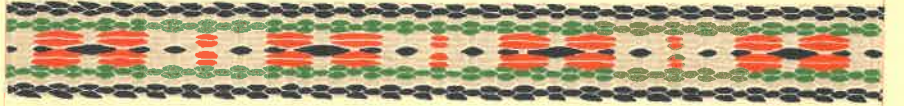

65

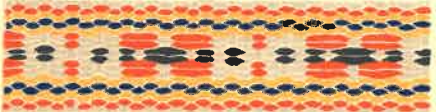

66

67

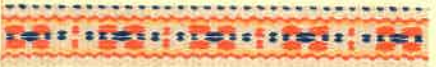

68

69

70

71

72

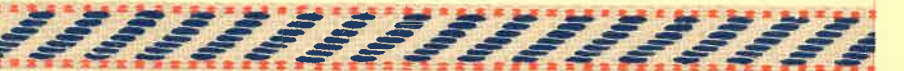

73

74

75

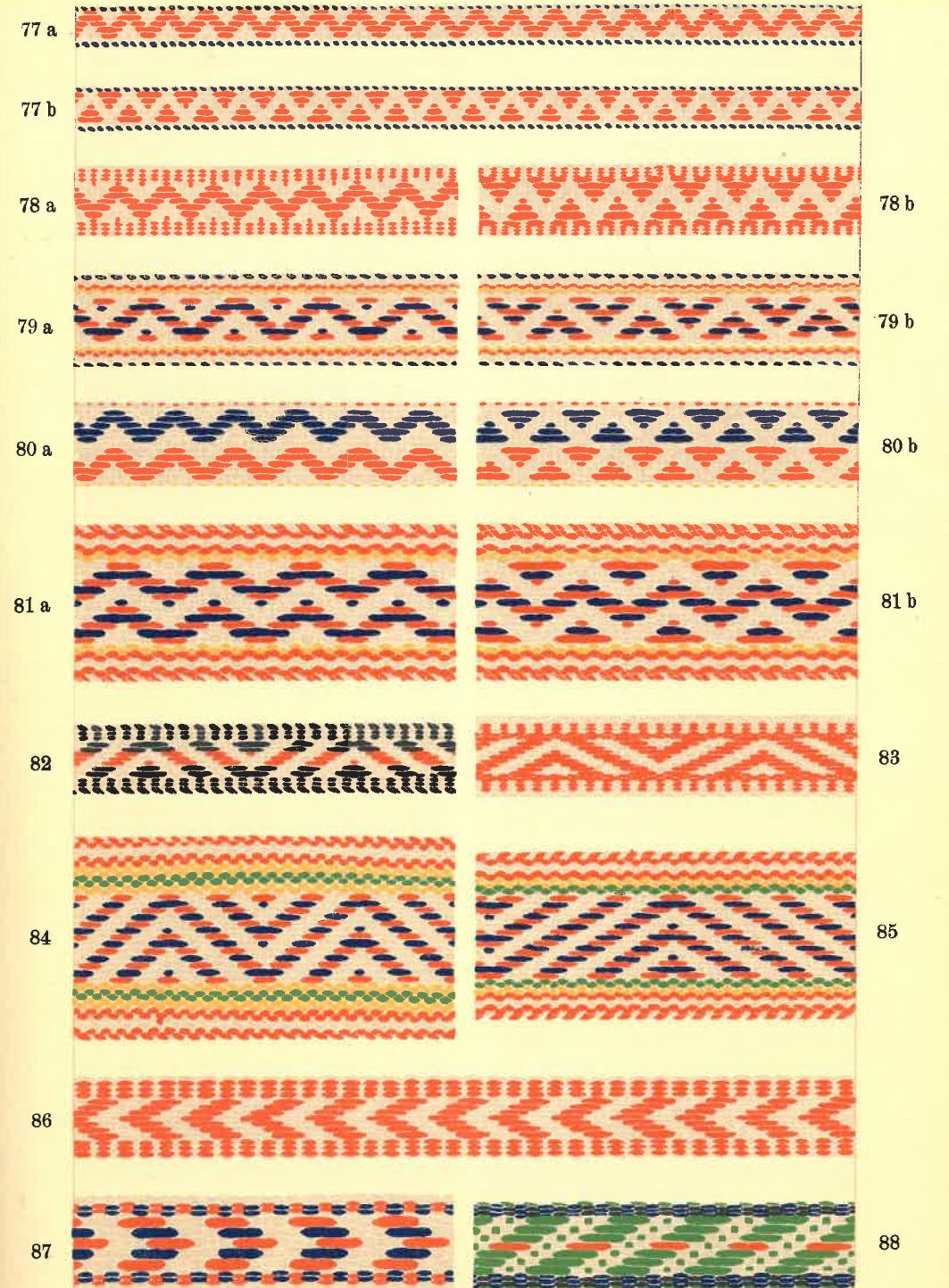

76 a

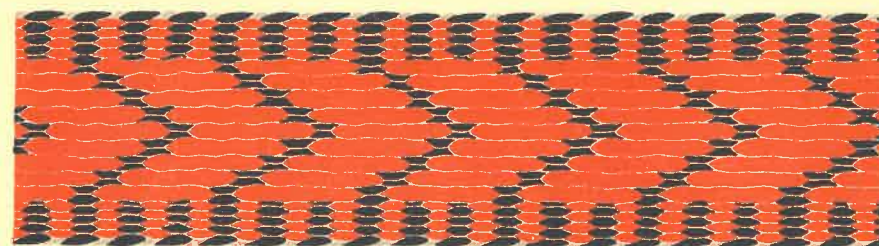

76 b

89

90 a

90 b

91 a

91 b

92 a

92 b

93 a

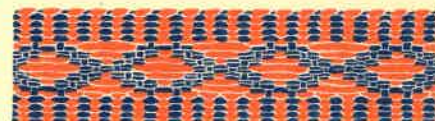
93 b

94 a

94 b

95 a

95 b

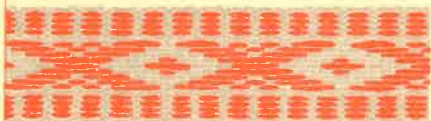
96 a

96 b

97 a

97 b

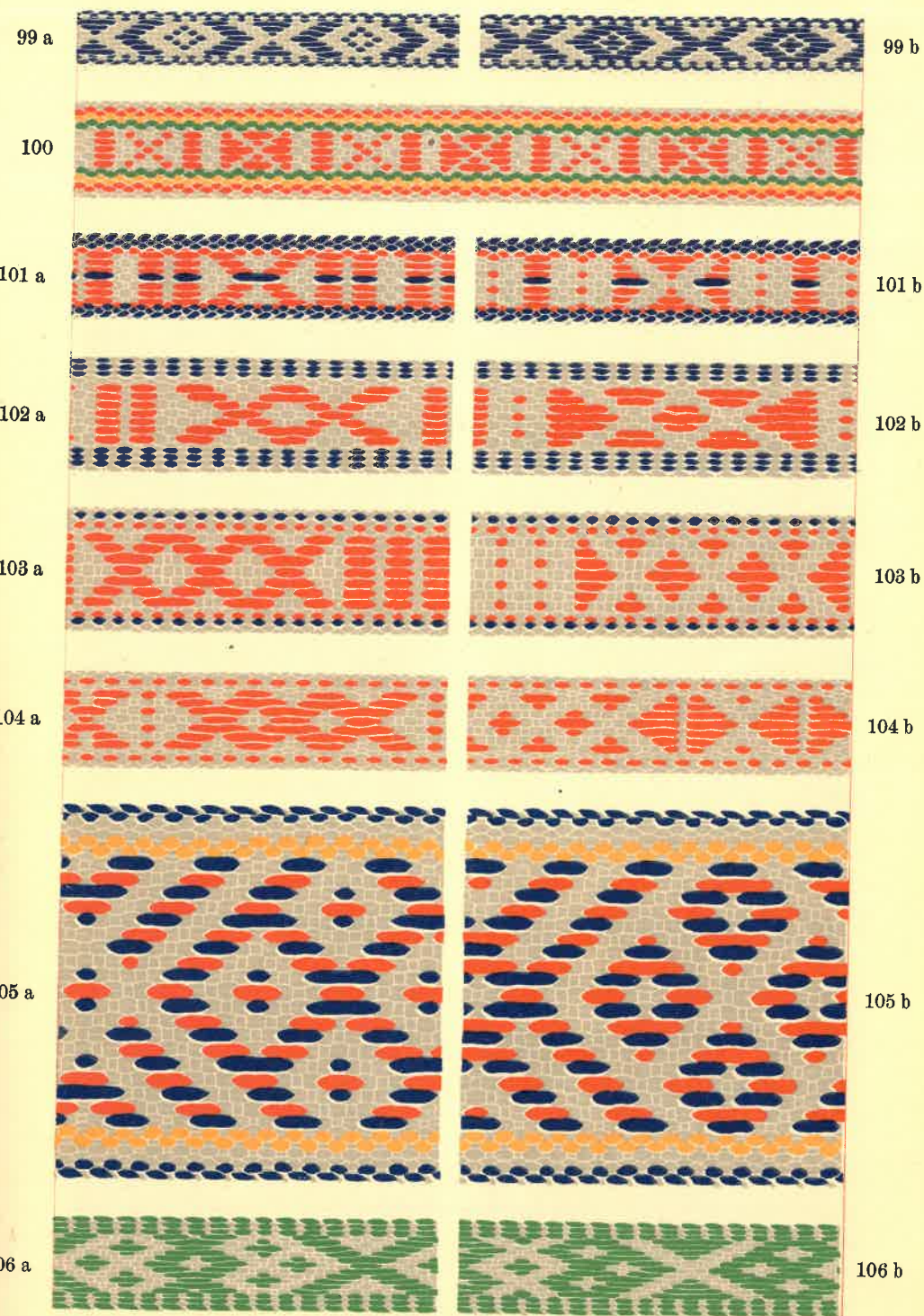

98 a

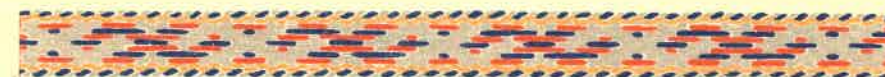

98 b

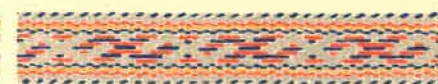

107

108

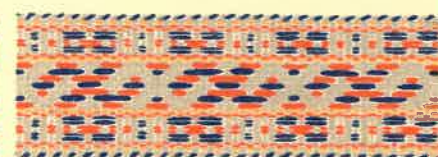
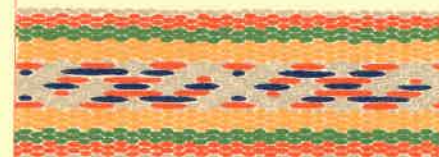

109

110

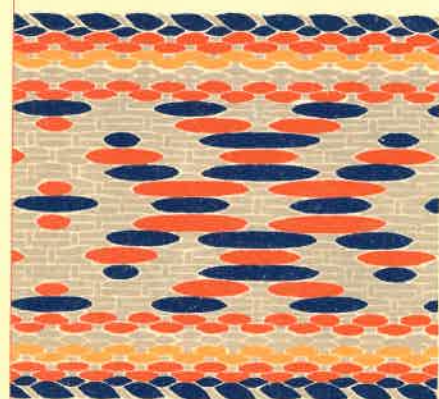

111

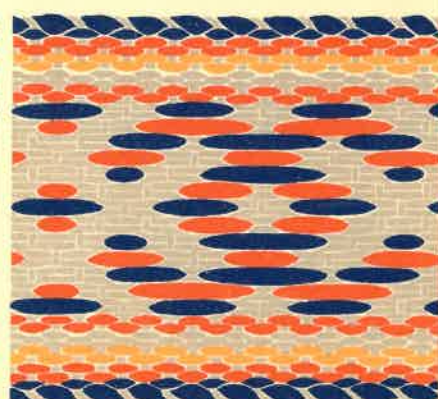

112

113 a

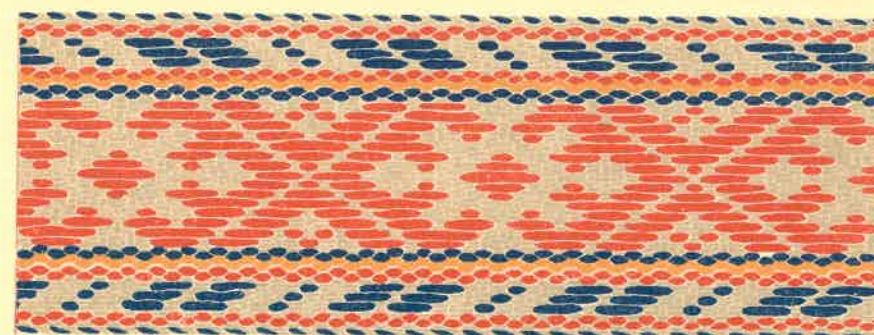
113 b

114

115

116

117

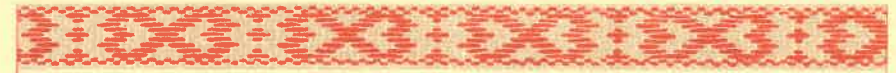
118

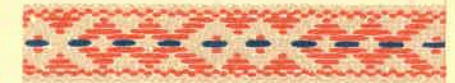
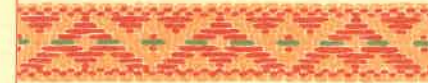
119

120

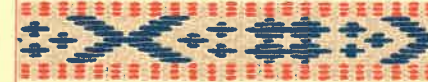

121

122

123 a

123 b

124

125

126 a

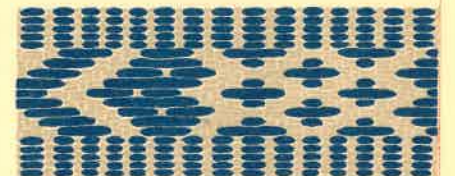
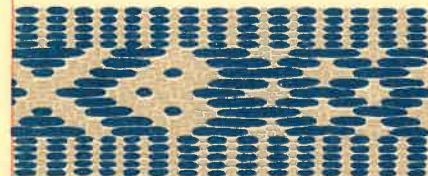

126 b

127

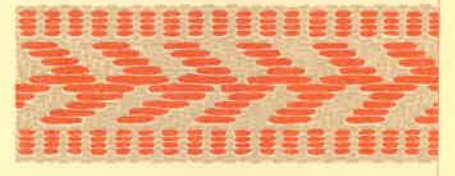

128 a

128 b

129

130

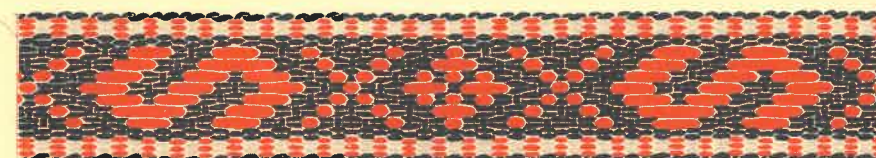
131 a

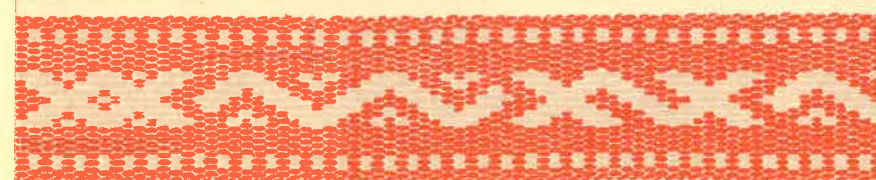
131 b

132

133

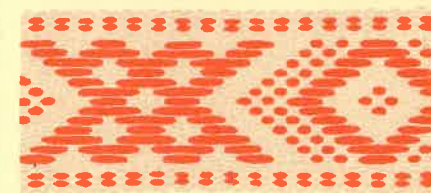

134

135

136

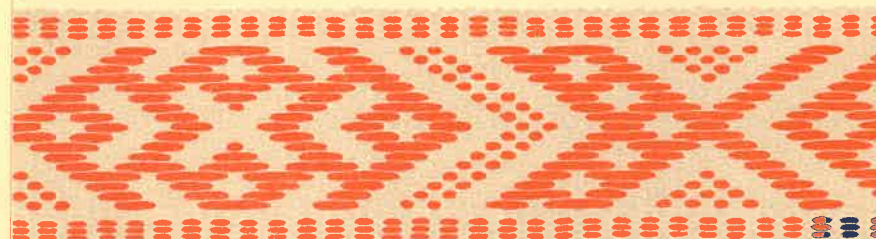
137

138 a

138 b

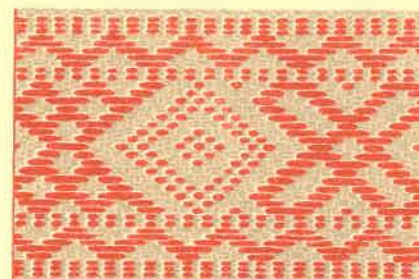
139

140

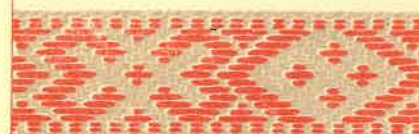
141 a

141 b

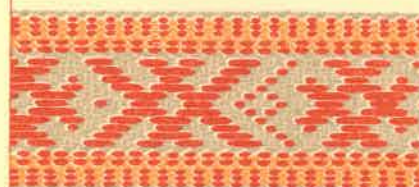
142 a

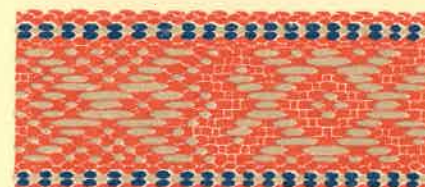
142 b

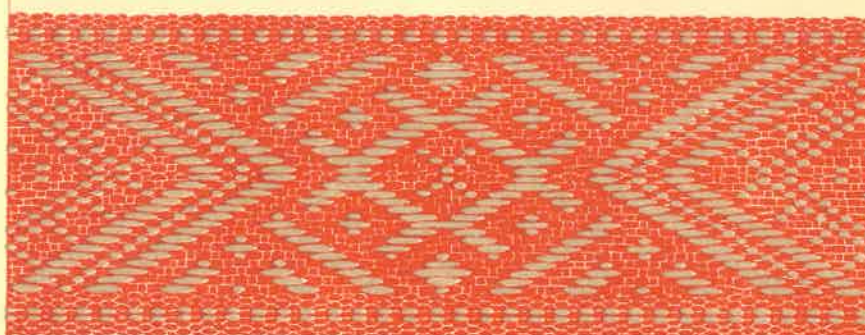
143

144

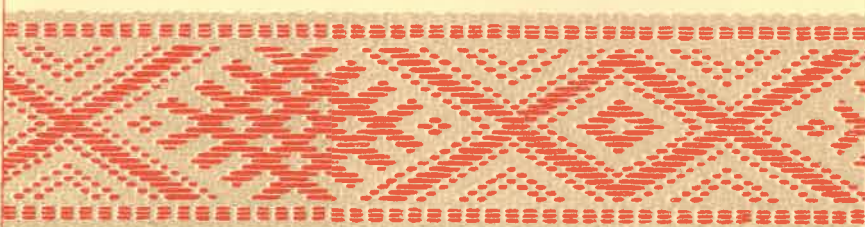
145

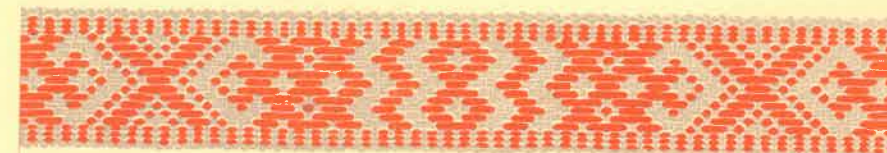
146

147

148

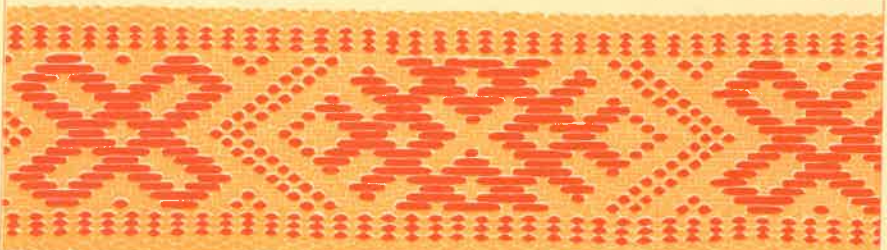
149

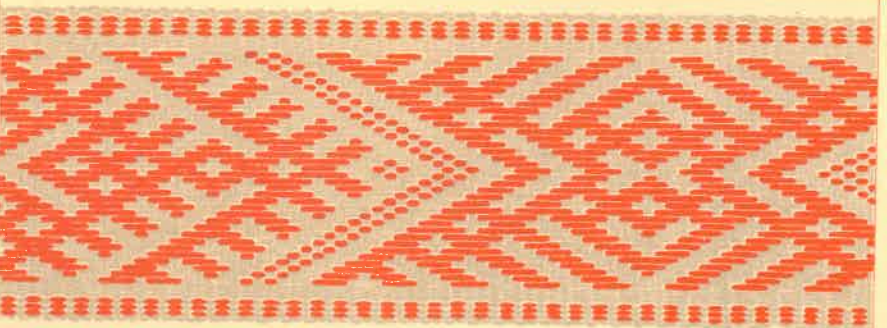
150

151

152

153

154

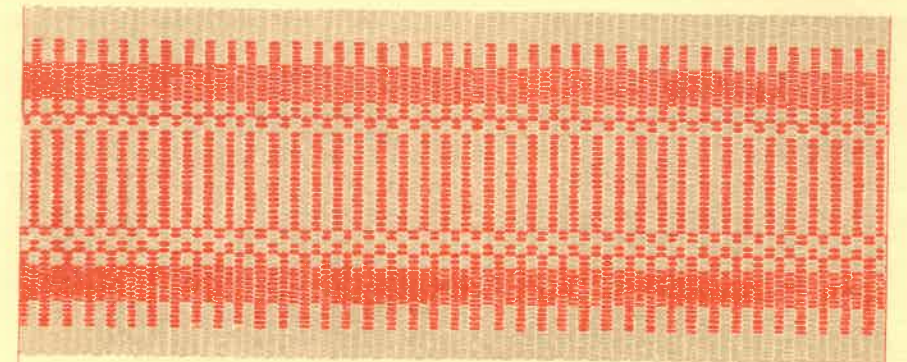
155

156

157

158

159

